

9v

ԳՐԱՆԱՅԱՆԻ ԿԱՄԴԱՆԻԱ

Ա. ՎԵՐԵՊԵՏՅԱՆ

ПЕЧАТ. ПОСРЕДСТВОМ Т.С.С.Р.

№ 2. 1042

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԱՇՏԵՐԻ
ԲԵՐՔԱՏՎՈՒԹՅԱՆ
ԲԱԶԱՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

633
4-30

ՊԵՏԿՐԱՏ
ՅԵՐԵՎԱՆ

1-9-3-1

33
-30

63/1:32

30 JUL 2010

Ա. ՎԱՐԴԱՊԵՅՅԱՆ

ՊԵՅԶՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ 1528
ԳՐԱՌԵԹՐԱԿԱԿԱՆ 6210 (Բ).
ՊԱՅՎԵՐ 954
ՏԻՐԱԺ 8000

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԱՇՏԵՐԻ
ԲԵՐՔԱՏՎ ՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1931

43570.13

«Այժմ մենք ունենք քաղաքացիական պայքարի միջոցառումներ, վերաբերյալ, կոտորենք նրա դիմադրությունը, վերացնենք նրան վարպետ դասակարգ և նրա արտադրությունը փոխարինենք կոլտնտեսությունների ու խորհրդային պայքարների արտադրությունով»:

Ի. ՍՏԱԼԻՆ,

ԲԱՅԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳԱՐՆԱՆ ՆԱԽՈՐՑԱԿԻՆ

Խորհրդային դուրսը վերջապես քայքայվել է և ընթացող սոցիալիստական զարգացման ուղիով: Ավելի ու ավելի ամրանում է կոլտնտեսականների և բաժնեկալերական մասնատների դաշինքը միջակների հետ: Միասնական ֆրոնտ կազմած դուրսը բաժնեկալ-զբաղվողական տարրերի հետ միջակ մասնատորեն սկսել է մտնել կոլտնտեսությունների մեջ:

Ընդարձակ ու խոր կերպով ծավալվում է մեր դուրսի սոցիալիստական վերակառուցումը դասակարգային ամենակատաղի պայքարի պայմաններում, կոլաբորացիան կողմից ցույց տրվող վարպետ դիմադրության պայմաններում:

«Մեծ բեկման» տարիները, հնդամյակի առաջին յերկու տարիների ծրագրի կատարումը և գերակատարումը ցույց տվեցին, վոր վճռականապես ուժեղացել են սոցիալիզմի և բանվոր դասակարգի դերքերը քաղաքի ու գյուղի կապիտալիստական տարրերի դեմ կատարվող ծավալուն հարձակման բազայի վրա:

Բանվոր դասակարգի և նրա կուսակցության կամքը, կոլտնտեսական, բատրակ-չքավորական և միջակ լայն մասսաների խանդավառությունն ու անմիջական մասնակցությունը հնարավորություն տվեցին ծավալել Խորհրդային Միության ինդուստրացման և մեր գյուղի կոլեկտիվացման հետագա աճման հորժուր մեծագույն բայլելիկյան տեմպեր:

Բայլելիկյան յերկրորդ դարնան նախորդակին մենք ականատես եմք հետևյալ փաստերին. ամրացել են մեր կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսությունների շարքերն են մտնում բազմահազար նոր տնտեսություններ, հիմնականում վերացվել են անցյալ դարնանը կատարված սխալները և խոտորումները:

Այդ հաջողությունները ձեռք են բերվել չնորհիվ կուսակցության գլխավոր գծի հաստատակամ կիրառման, չնորհիվ ինդուստրացման և կոլեկտիվացման պլանի վճռական իրադրոժման, չնորհիվ հակահեղափոխական տրոցկիզմի ջախջախման և կատաղի պայքարի ընդդեմ կուլակուլության գործակալությունը հանդիսացող աջ և «ձախ» ուլորտունիստների, ընդդեմ նրանց անսկզբունք բոկի, ընդդեմ յերկերեսանիւթյան և ճգրանց վերաբերմամբ ցույց տրվող հաշտվողականություն:

Առաջիկա դարաշրջանի տնտեսական դարնան կամպանիան

պետք է հանդիսանա մեր գյուղի արագ վերակառուցման նոր շրջանը, վերակառուցում, վորը պետք է կատարվի գյուղի կուլակային տարրերի դեմ ուղղված ծավալուն հարձակումն ուժեղացնելու, կուլակության գործակալությունը հանդիսացող աջ և «ձախ» ուլորտունների դեմ մղվող պայքարն ե'լ ավելի ծավալելու բազայի վրա, կոլտնտեսությունների մեջ հետագայում տնտեսական նոր հազարավոր տնտեսություններ ներգրավելու, հին խորհտնտեսություններն ամրացնելու և նորերի լայն ցանցը ծավալելու բազայի վրա, Անդրկովկասի դաշտերում տեխնիկական կուլտուրաներ տարածելու, ի քիվս վորի ընթացիկ տարում 250 հազար հեկտար բամբակի ցանքը լիովին ապահովելու բազայի վրա:

1931 թվի գարնան կամպանիան պետք է դառնա բամբակի դաշտերի ծավալման ընդհանուր լծակը, Խորհրդային Միության բամբակի անկախության բեկման շրջանը:

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԱՆՈՒՄ ԵՆ ԴԵՊԻ ԲԵՐԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ

1931 թ. գարնան կամպանիան պետք է լինի բեկման կամպանիա վոր միայն բամբակի և տեխնիկական մյուս մշակույթներին (թեյ, կենաֆ, ռաժի և այլն) հատկացված տարածություններն ընդարձակելու տնտեսակետից, այլ և նա բեկման կամպանիա պետք է հանդիսանա խորհրդային դաշտերի բերքատվությունը բարձրացնելու գործում: Մեր խորհտնտեսություններն ու կոլտնտեսություններն այդ տնտեսակետից ներկայումս ունեն բավականաչափ լայն հնարավորություններ:

Անդրկապկասի բամբակի դաշտերի միջին բերքա-
տուությունը կառավարական վորոշումներով սահման-
ված է 8,5 ցենտներ յուրաքանչյուր հեկտարից: Այդ
նվազագույն բերքատուությունն է, ու մեր կոլտնտեսու-
թյունները և չփախն ու միջակ անհատ տնտեսատերե-
րը պետք է ոգտագործեն բոլոր հնարավորություններն
ե՛լ ավելի յեկամուտ ստանալու համար:

Վորոշուք են խորհրդային դաշտերի բերքատու-
թյունը բարձրացնելու հնարավորությունները:

Նախ և առաջ—կոլեկտիվացման ուժեղացումը:

Այսօր համարյա յուրաքանչյուր չքավոր և միջակ
դյուղացի արդեն գիտե, վոր դյուղատնտեսական մեքե-
նաների—տրակտորների, կարսիչ, շարքացան, հնձող և
այլն մեքենաների գործածությունը վոչ միայն հեշ-
տացնում է աշխատանքը, այլ և միաժամանակ բար-
ձրացնում է բերքատուությունը: Նրանք գիտեն նաև,
վոր տրակտորի գործածությունը կամ շարքացան կամ
հնձող մեքենաներ պահելը մանր տնտեսությունների
համար անհնարին է: Այդ մեքենաներն ոգտավետ են,
յերբ նրանց աշխատանքի համար կան հարյուրավոր
հեկտար հողեր:

Յեւ վոչ միայն մեքենաները, այլ ձիերը և յեղներն
անգամ դյուղացիների մանր ցիրուցան տնտեսություն-
ներում չեն ոգտագործվում այնպես լիակատար կեր-
պով, ինչպես դրանք կարելի յե ոգտագործել խոշոր
կոլեկտիվ տնտեսության մեջ:

«Պատարխան կուլակներին» դյուղատնտեսական ար-
տելի փորձը ցույց տվեց, վոր մինչդեռ այդ արտելում
մի ձիու բեռնվածությունը կազմել է 8,7 հեկտար, ան-
հատական տնտեսության մեջ, հենց այնտեղ, նույն
դյուղում, արտելի կողքին, մի ձիու բեռնվածությունը

կազմել է 3,6 հեկտար: Պարզ է, սւրեմն, վոր ձիերը
կոլտնտեսության մեջ ավելի եժան են նստել: Ընդ միին,
կոլտնտեսությունն աշխատել և կատարելագործված
մեքենաներով և գործիքներով, իսկ անհատականը հեր-
կել է արորով: Դրանից ել հետևում են տարբեր ար-
դյունքներ. յուրաքանչյուր շնչին ընկնող յեկամուտը
կոլտնտեսության մեջ շատ ավելի յե, քան անհատական
տնտեսության մեջ, վորովհետև կոլտնտեսության մեջ
և բերքն է բարձր և թե ստացվող մթերքն ել ավելի լա-
վորակ է:

Արդեն անցյալ տարին բազմաթիվ փաստերով ա-
պացուցեց այդ դրությունը: Ստեփանավանի շրջանի մի
շարք կոլտնտեսություններում պարզվել է, վոր հա-
ցահատիկների դժով կոլտնտեսականի յեկամուտը 40
տոկոսով ավելի յե անհատականների համեմատու-
թյամբ, իսկ չե՛ վոր այդ կոլտնտեսությունները դեռ
ևս այն խոշոր, մեքենայացված տնտեսությունները
չեն, վոր մենք ձգտում ենք ստեղծել:

Ռուսաստանի ՍՍՖՆՀ-ում և Ուկրաինայում, վորտեղ
կան խոշոր կոլտնտեսություններ, այնտեղ ընդհանուր
և զուտ յեկամուտի այդ բարձրացումն ավելի ևս զգա-
լի յե: Այնտեղ կոլտնտեսության միջին մեծությունը,
ըստ զանազան բնագավառների, հասնում է 1200 և ա-
վելի հեկտարի: Յեւ այդ շրջաններում մենք ունենե-
լուքիչ, ավելի ևս համոզեցուցիչ փաստեր կոլեկտիվ
տնտեսավարության շահավետության մասին:

Որինակ, «Ուկտյարը» կոլտնտեսության մեջ միջին
հաշվով մի տնտեսությանն ընկնում է 690 ուրբլու գա-
նադան արտադրանք, մինչդեռ անցյալ տարի նույն հո-
ղի վրա, այն ժամանակ կոլտնտեսության մեջ չմտած

Հաճվոր տնտեսութիւնը ստացել է ընդամենը 330 ուսուցիչ արտադրանք:

Զափարաղ գյուղում (Հայաստան—Ղարաբաղ—յու չըջան) Հաճվոր Սամսոն Գոչարյանի յեկամուտը, մինչև կոլտնտեսութեան մեջ մտնելը, կազմում էր տարեկան 200 ուսուցիչ, իսկ կոլտնտեսութեան մեջ մտնելուց հետո նա ստացել է 50 փութ ալյուր և 800 ուսուցիչ դրամ:

Շահրիար գյուղի (Հայաստան) կոլտնտեսականները, կոլտնտեսութեան մեջ մտնելուց հետո, ձեռք են բերել յուրաքանչյուրը մեկական կով ու մի քանի վոչխար և այլն: Բոլոր կոլտնտեսութիւնները լիովին ապահովված են հացով, մանուֆակտուրայով, չաքարով, ոճառով և արդյունաբերական այլ ապրանքներով:

16-րդ համագումարում ընկ. Յա. Ա. Յակովլեվը պատմել է, Վոր Հելտնտեսութիւնների մեջ համախմբված գյուղացիների ցանքերի տարածութիւնն աճել է անցյալ տարվա նրանց ցանքերի համեմատութեամբ 45 տոկոսով:

Մեզ մոտ, Անդրկովկասում չողտադործված վարելահողեր մնում են տարեկան մինչև 50 տոկոսը: Սակայն, մտնելով ճիշտ ցանքաչրջանի սխառմը, ոգովելով տրակտորով, կամ համախմբելով իր քարշող ուժը, գործածելով լավ գութան, Անդրկովկասի բատրակը, Հաճվորը և միջակը դրանով նաև կիրճատեն չողտադործված վարելահողերի տոկոսը և կընդարձակեն իրենց ցանքերի տարածութիւնը:

«Ոգտադործելով կատարելագործված գործիքներ և մեքենաներ, գյուղատնտեսի ղեկավարութեամբ ուսցիտնալ տնտեսութիւն վարելով, կոլտնտեսութիւնը 10-50 տոկոսով բարձրացնում է բանվորական ուժի և

արտադրութեան միջոցների ոգտադործման ոգտապնտութիւնը», — ասում է ընկ. Յակովլեվը Հիմնվելով 82.000 կոլտնտեսութիւններին հետադորտութիւններից ստացված նյութերի վրա, կոլտնտեսութիւններ, վորոնք իրենց մեջ համախմբել են Միութեան սահմաններում մի քանի միլիոն գյուղացիներ: Իսկ դա նշանակում է, վոր գյուղացու աշխատանքի արդյունքը կոլտնտեսութեան համար մեկ ու կես անգամ ավելի յե քան անհատական տնտեսութեան մեջ: Միավորելով հողը, ինվենտարը և իրենց աշխատանքը, Հաճվորն ու միջակը դրանով իսկ ավելացնում են իրենց տնտեսութեան ապրանքայնութիւնը:

«1913 թվին կալվածատերերը և կուլակը տալիս էին ամբողջ ապրանքային հացի մոտ $\frac{2}{3}$ մասը, իսկ ներկա տարում հանրային սեկտորը, հանձին կոլտնտեսութիւնների և խորհտնտեսութիւնների, կտա ամբողջ ապրանքային հացի ավելի քան կես մասը» (Յա. Ա. Յակովլեվի ՀամԿ(Բ)Կ 16-րդ համագումարում տրված զեկուցումից):

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳԱՅՏԵՐԻ ԲԵՐԲԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԿԱՍԱՐ

Անդրկովկասի գյուղատնտեսութեան գլխավոր խնդիրն է — տնխնիկական կուլտուրայի (բամբակ, թեյ, ռամի, կենաֆ, ծխախոտ, առյա և այլն), նաև կաթնատու և մսացու տնտեսների բուծման լայն և արագ ցարգացումը:

Մենք արդեն ասացինք, վոր Անդրկովկասի 1931 թ. բամբակի դաշտերի միջին բերքատուլթիւնը կատվաբութեամբ վարդմամբ սահմանված է 8,8 ցեկտներ (88

(իսկ) յուրաքանչյուր հեկտարից, իսկ բամբակի ցան-
քին հատկացված ամբողջ տարածությունը սահման-
ված է 250-000 հեկտար:

Իրագործելի՞ յե արդյոք այդ խնդիրը:

Այո՛, դա իրագործելի չէ, դա կարող է և պետք է
իրագործվի:

Դրա իրագործման ուղիներից մեկը մենք արդեն
մատնանշեցինք: Դա կալեկտիվացման ուղին է:

Դաշտերի կոլեկտիվ մշակումը, ինչպես մենք ար-
դեն համոզվեցինք հացահատիկային շրջանների ուրիշա-
կից, պետք է ավելացնի և բամբակի համար հատկաց-
ված հողերի տարածությունը, թեկուզ հենց այն պատ-
ճառով, վոր կոլտնտեսության դաշտերում գոյություն
չեն ունենա միջնահատեր: Կավեկանա այդ տարածու-
թյունը նաև այն դեպքում, յեթե բամբակի ցանքին հա-
տկացվեն կոլտնտեսությունների և անհատական տնտե-
սությունների բոլոր պիտանի հողերը և յեթե, վերջա-
պես, սահմանվի ճիշտ ցանքաշրջան և դաշտերը մաքրվեն
բարերից, վորոնցով հատկապես լիքն են Հայաստանի
ցանքադաշտերը:

Սակայն բանը միայն բամբակին հատկացվող տա-
րածությունների ընդարձակումը չէ: 250-000 հեկտար
բամբակի ցանքի համար հատկացնել մենք կարող ենք:
Բայց այդ դեռ ևս քիչ է: Միաժամանակ պետք է մտա-
ծել և ամեն միջոց ձեռք առնել բամբակի բերքի բարձ-
րացման համար, այսինքն ճիշտ կատարել բամբակի
ցանքը, ապահովել պատշաճ խնամքը բամբակի դաշտե-
րի վերաբերմամբ և այլն:

Բոլոր այս ձեռնարկումները մատնանշված են աղ-
րոմիխիմումի վերաբերյալ արդեն հրապարակված վո-

րոշման մեջ: Այդ աղրոմիխիմումը թվարկումն է դա-
տագործության տեխնիկայում կատարվելիք ամենա-
պարզ բարելավումների, վորոնք մատչելի յեն յուրա-
քանչյուր տնտեսության և վորոնք նպաստում են բերքի
գրավի բարձրացմանը:

ՊԱՅԳԱՐԻ ՄՈԼԱԽՈՏԵՐԻ ԴԵՄ

Այսպես, որինակ, Հայաստանի և Նախիջևանի
հանրապետության բամբակագործական բաղմաթիվ
շրջաններ տառապում են այսպես կոչված «չուռից» (մա-
նրը միջատ): Այդ վնասատուի դեմ պայքարելու, բամ-
բակի դաշտերը ծծումբ սրսկելու համար մեզ մոտ ամեն
տարի ծախսվում են զգալի գումարներ: Մինչդեռ պարզ-
վել է, վոր այդ միջատն ապրում ու բազմանում է մո-
լախոտերի մեջ, վորոնք առատությամբ աճում են բամ-
բակի արտերի շրջապատում, միջնահատերում:

Աղրոմիխիմումի վերաբերյալ որենքի պահանջնե-
րից մեկն է—հնձել միջնահատերի, ինչպես և ճանա-
պարհների մոտ դռնվող առուների մոլախոտերը և ա-
գատել նրանցից դաշտերը: Ընդ վորում, յեթե այդ
աշխատանքը ժամանակին կատարվի, այսինքն, յեթե
դաշտերի շուրջն աճող մոլախոտերը հնձվեն մինչև նո-
րանց սերմերի հասունանալը, այդ դեպքում հասնում
ենք յերկու նպատակի.—մի կողմից՝ մենք հնարավո-
րություն չենք տալիս այդ բույսերին սերմակալելու և
դրանով իսկ մեզ համար դյուրացնում ենք հետագա
պայքարը նրանց դեմ, իսկ մյուս կողմից՝ նպաստում
ենք բոլորովին մաքրելու դաշտերը մոլախոտերից:

Ինքնըստինքյան պարզ է, վոր այդ ձեռնարկումը

պետք է կիրառել ամենուրեք է վաչ միայն բամբակի վերաբերմամբ:

Էինչ ցանես, այն կհնձես, —ասում է առածը: Յեթե մենք ժամանակին միջոցներ ձեռք առնենք, վորպեսզի դաշտում բուսնի միայն այն, ինչ վոր մենք գիտակցաբար ցանել ենք, այդ դեպքում դաշտը մեզ կտամեծ բերք: Իսկ դաշտերում մոլախոտերը թողնելով մենք ստանում ենք ամենալատ բերքը: Մոլախոտն աճում է ի հաշիվ նրա, ինչ մեզ հարկավոր է:

ՈՒՇԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՇԽԱՆԱՎԱՐԻՆ ՅԵՎ ԳԱՇՏԵՐԻ ՎՈՌՈԳՄԱՆԸ

Բամբակի վերաբերմամբ, —վորը մեր ժողովրդական տնտեսության համար կարևորագույն հումքային մթերքներից մեկն է և վորին պետք է ամենամեծ ուշադրությունը նվիրել 1931 թվի ցանքի կամպանիայում, —անհատական չքավոր և միջակ տնտեսությունները, մասնավորապես կոլտնտեսությունները պետք է կիրառեն միշտ չափազանց կարևոր ձեռնարկումներ նրա (բամբակի) բերքը բարձրացնելու համար:

Վորպես այդպիսի ձեռնարկում կարևորագույններից մեկն է աշխատողների համար հատկացված տարածությունները հերկվում են աշնանից, բամբակը հավաքելուց հետո: Տրակտորներ լինելու դեպքում այդ աշխատանքը բամբակագործական շրջաններում կարելի չէ կատարել, համեմատաբար, հեշտ կերպով:

Կուտակցական և խորհրդային բարձրագույն որդանները աահմանել են, վորպեսզի այս տարի աշնան

հերկ կատարվի բամբակագործական շրջաններում 110.000 հեկտար, իսկ ընդամենը 163.000 հեկտար:

Աշնանավարն հսկայական նշանակություն ունի: Հերկված հողի կաշտերը մոլախոտերի արմատներին հետ միասին յենթարկվում են ցրտերի ներգործությանը, վորոնք, նախ և առաջ, վորնչացնում են մոլախոտերի սաղմերը:

Ինքնին պարզ է, վոր աշնան հերկը պետք է կատարվի, ըստ հնարավորության, բոլոր շրջաններում, գարնան ամեն տեսակ ցանքերի համար, վորովհետև աշնան հերկը ոգտավետ կլինի ամենուրեք, վորպես պայքարի միջոց մոլախոտերի դեմ:

Բացի դրանից, աշնանավարն ոգտավետ է նաև այն տեսակետից, վոր նա նպաստում է վորպեսզի փխրունացած հողը ծծի և իր մեջ պահի ձմեռվա ընթացքում տեղացող անձրևներից և ձյունից մնացած խոնավությունը: Կոշտ, հհերկված հողի վրա անձրևի ջուր հոսում գնում է համարյա ամբողջովին, իսկ դարնանը հալած ձյունը նույնպես քիչ է ծծվում հողի մեջ: Իսկ հերկված հողը սպունգի պես իր մեջ է ծծում ամբողջ այդ խոնավությունը, ըստ վորում դարնանը հերկված հողում կարելի չէ ավելի չուտ ցանք սկսել, վորովհետև հարկ չի լինի սպասել, վոր բոլորովին ցամաքի, հարկ չի լինի հողը խոր հերկել նրա ստորին խոնավ շերտերն արևին տալու համար:

Բամբակագործական շրջաններում, աշնան հերկը կատարելուց հետո, դաշտը պետք է ջրել (ձմեռվա արաթ): Նման վորոգումը լրացնում է այդ շրջաններում անբավարար քանակությամբ տեղացող անձրևների և ձյունի պակասը և այդպիսով բամբակի համար հողի մեջ ապահովվում է խոնավության այն քան

Պաղկ, վորն անհրաժեշտ է դարձանք տերմերն ուսեցելու
և ծխելու համար:

Այդ խիստ կարևոր հանգամանք է, վորովհետև
ցամաք հողում ցանք անելու դեպքում սերմերը ծխելու
համար պահանջվում է ցանելուց անմիջապես հետո
ջրել: Կավային հողերում այդպիսի վոռոգման հետև-
վանքով գոյանում է կեղև, վորը դժվարացնում է
սերմի ծխելը և հարկավոր է լինում կեղևը կոտրել տա-
փանով: Իսկ շարքացանի դեպքում, մինչև ծխելի յե-
րեալը, ինչպես վոռոգումը, նույնպես և տափանելը
դժվարին դործ է. սերմերը ջուրը տանում է և շարքե-
րը քայքայվում են, վորը դժվարացնում է շարքացան
բամբակի հետագա մշակումը:

Այս բոլորը վկայում են, թե բամբակի համար ինչ-
պիսի խոշոր նշանակություն ունի աշնան հերկը և
ցանքից առաջ հողը ջրելը (դարձան արաթ):

ՑԱՆԻՐ ՑԵՍԱԿԱՎՈՐՎԱԾ ՍԵՐՄԵՐ

Ագրոմինիմումի հաջորդ հրահանգն է—ցանել տե-
սակավորված սերմեր:

Էավ բերք ստանալու հույս կարելի չէ ունենալ
միայն այն դեպքում, յեթե ցանում են տեսակավորված
սերմեր, վորոնք մաքրված են ամեն տեսակ խառնուրդ-
ներից և տականքից, նաև կոտրված, նվազ սերմերից:

Սերմազտիչը ջրկում է բոլորովին առողջ սերմերը
(առաջին տեսակ) ցանելու համար, իսկ սմբածներն ու
նվազները (յերկրորդ տեսակ)— տնտեսություն մեջ
գործածելու համար:

Արդեն անմիջապես հաստատված է, վոր լավ մա-

քրրված և տեսակավորված սերմերով կատարվող ցան-
քը տալիս է յուրաքանչյուր հեկտարին 1-2 ցենտներ
(6-12 փութ) ավելի հացահատիկ:

Սերմերի գտումը և տեսակավորումը պետք է կի-
րառել բոլոր տնտեսություններում:

Մենք սերմազտիչ մեքենաներ (տրիկերներ) ունենք
բոլոր խորհրդատեսություններում և համարյա բոլոր
կոլտնտեսություններում: Կան նաև սերմազտիչ կայան-
ներ և շարժական սերմազտիչ գումակներ: Չի կարող լի-
նել այնպիսի դրուժյուն, վոր ցանկություն ունենալու
դեպքում հնարավորություն չլինի տեսակավորել սեր-
մերը: Իհարկե, յեթե այդ գործը հետաձգվի մինչև
դարուն, մինչև ցանքի ժամանակը, այդ դեպքում, հա-
վանորեն, բոլորը չեն կարողանա տեսակավորել իրենց
սերմացուն: Ցանքի համար սերմացու պետք է ջրել
վաղորոք, ձմեռվանից սկսած:

Սերմանման ագրոլիազորի միջոցով պետք է ստանալ
սերմազտիչ մեքենա, տանել դյուղը և այնպես ոգտա-
գործել այն, վոր մեքենան ունենա լրիվ բեռնվածու-
թյուն: Սերմազտիչ մեքենաները վոչ մի որ պարա-
պուրդ չպետք է ունենան, վոչ մի սերմազտիչ մեքենա
չպետք է մնա առանց աշխատանքի:

Ցանքի համար պատրաստված հացաբույսերի սեր-
մացուն, բացի դրանից, պետք է ցանելուց առաջ ախ-
տահանել:

Սերմացվի ախտահանումը— միջոց է մրիկի դեմ:
Մրիկը— սնկային հիվանդություն է, վորը մրի նման
նստում է ցորենի, դարու, վարսակի, կորեկի, յեզիպ-
տացորենի հասկերի վրա: Հացահատիկային բույսերն
ամենից շուտ հիվանդանում են խոնավ ամառն ամիսնե-
րում:

Մերիկը վոչնչացնում է հացահատիկը և վնասակար է թե մարդու և թե կենդանու առողջության համար: Մի քանի շրջաններում՝ մերիկը բավականաչափ տարածված է և վոչնչացնում է ցանքի մինչև մի յերրորդ մասը:

Այդ հիվանդութիւնն ազատվելու միջոց և ծառայում սերմացունները ֆորմալինի լուծույթով ախտահանելը, վարը կարելի չէ ստանալ աբորիխալոքի միջոցով ընթերցողին հոգաբանում:

Ախտահանումից հետո մերիկը բոլորովին անհետա-
նում ե: Հարկավոր ե միայն, վերադադի սերմացուներն
ախտահանեն բոլոր տնտեսությունները, վերովհետե
չախտահանված սերմեր ցանող շրջանից վարակը հե-
տությամբ տարածվում ե մյուս շրջանները: Ահա թե
ինչու հատկապես այն ուտյոններում, վորտեղ մերիկն
զգալի չափով տարածվել ե, չպետք ե լինի և վոչ մի
փութ չախտահանված սերմացու: Այդ են պահանջում
բոլոր տնտեսություններին շահերը և դրան պետք ե
խտորվ հետեել, պարտավորեցնելով բոլոր տնտեսու-
թյուններին ախտահանել սերմացուները:

Ինչ վերաբերում է բամբակին, պետք է ցանկ
միայն շրջաբաժնի տնտեսության ստացված սերմեր:
Այդ սերմերը վրչ միայն լավն են և առողջ, այլև տե-
սակալությամբ են ու հատկապես այն տեսակից են, վրչն ա-
մենահարմարն է տվյալ շրջանի համար:

ԲԱՄԲԱԿԸ ՑԱՆԻՐ ԵԱՐԳԵՐՈՎ

Պետք է ցանկն անպայման շարքերով: Շարքա-
ցանք տալիս եւ սեղմացվի խնայողութիւնն, շարքացան-
կն էլ համար, սեղմեցը տեղաւորուած եւ գոյատեւ համարաւ:

փորեն և միևնույն խորությամբ, վորով նպաստում է
 «երմերը ներդաշնակ կերպով միաժամանակ ծլելուն :

Մասնավորապես, բամբակի վերաբերմամբ, չար-
քացանը հեշտացնում է և հետագա աշխատանքները
ներան խնամելու համար: Ամման շրջանում բամբակը
պետք է քաղհանել և ջրել: Բամբակի քաղհանը բարդ
աշխատանքներից մեկն է: Սակայն այդ աշխատանքը և
ամենամոտրակրկիտն է, ամենաանհրաժեշտն է, վրորվ-
հետև դրանից է կախված բերքի վերջնական վիճակը:
Լավ ֆադխանած բամբակի արտը մինչև իսկ ջրի պա-
կասութեամբ դեպքում ել ավելի մեծ բերք կտա, քան
ստուտութեամբ ջրված, քայց մոլախոտով լի արտը:

Շարքացանք դուրացնում ե բամբակի քաղհանի աշխատանքը: Դա հնարավորութիւն ե տալիս եղաւ ձիւն՝ քաղհան մեքենաներով, իսկ հետո նաեւ բլիթի դործիքներով, վորոնք փոփոխացնելով հողը բամբակի շարքերի միջեւ, նպաստում են բույսի լավ աճելուն: Այդպէս փոփոխացնելը հատկապէս անհրաժեշտ ե ջրելուց հետո, յերբ հողը խտանում ե և ողի հոսանքը դեպի բույսի արմատները դժվարանում ե,— իսկ ողը բամբակի բույսի համար անհրաժեշտ ե նույնպէս, ինչպիս և ջուրն ու ալ սննդարար նյութերը:

ԲԱՄԲԱԿԻ ՑԱՆԲԸ ՎԵՐԶԱՑՐՈՒ ՄԻՆԶԵՎ
ՄԱՅԻՍԻ 10-Ը

Ալան Հերիք և «արաթը» (ցանկեւց առաջ ջրերը) եղածստում են բամբակի ցանքը ժամանակին կատարելուն, վորը նույնպես վճռական պայմանն է հանդիսանում լավ բերք ապահովելու համար: Բամբակն ուշ ցանկելու հետեանցով, ինչպես գրեց և ասալս, վերջին

յերկու տարիների փորձը, կնգուղները մասնաշաղկապ
մեղմ են առանց բացվելու և, — ինչպես այդ մատնա-
նշված և Համ. Կ(բ) Անդրերկրկոմի ղեկավարների 22-ի
վորոշման մեջ, — բերքատուլութունը կատաստեղծելի
կերպով ընկնում և:

Բամբակի ցանքը պետք է վերջացնել վաղ ուշ քան
մայիսի 10-ին. դրանից և կախված բամբակի կամպա-
նիայի հաջողութունը: Բամբակի ցանքի կատարումը
ժամկետներին, — վորոնք յուրաքանչյուր շրջանի հա-
մար մատնանշված են Հողօրհրկոմատի և բամբակագոր-
ծական կոոպերացիայի կողմից, — պարտադիր պետք
է լինեն բոլոր բամբակացանների համար: Ցանքի ժամ-
կետները խախտելը հավասարազոր է բերքը վիժեցնե-
լուն: Այս պետք է հիշի յուրաքանչյուր կոլտնտեսու-
թյուն, յուրաքանչյուր չքավոր և միջակ գյուղացի:

ՈՒՇԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ ՎՈՐՈՒԳՄԱՆ ՋՐԻՆ, ՎՈՐՈՒԳՄԱՆ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻՆ

Մեր մի շարք շրջանների համար վտուգման ջուրը
բերք ստանալու հիմնական պայմանն է: Հատկապես
այդ կարևոր է Անդրկովկասի բամբակագործական շրջ-
անների համար, վորոնք ջրի խիստ կարիք են զգում:

Որոհողային իշխանությունը միլիոնավոր ուղբերներ
և գնում Մուղանի, Միլի, Սարդարաբադի և մի շարք
այլ գաղտերի վտուգման գործի մեջ: Կառուցվել են
ջրանցքներ, վորոնցով ջուր է բերվում բամբակագոր-
ծական շրջանները, հիմնվել են ջրհան մեքենաներ,
«ջարխեր», — և այս բոլորը նրա համար, վորպեսզի
բամբակի ցանքերն ապահովվեն ջրով: Զրտնտեսու-
թյունները և շրջագործկոմներն իրենց կողմից պետք է

վաղորդ ամեն միջոց ձեռք առնեն ջրանտեսության
կառուցումների անհրաժեշտ նորոգումը և օտուգումը
կատարելու միջև ցանքի կամպանիան սկսելը: Սա-
կայն այդ գործում անհրաժեշտ է նաև կոլտնտեսական,
չքավոր և միջակ բամբակացանների մասնակցություն-
ը: Հարկավոր է առանց հապաղելու ձեռնարկել վո-
տուգման տեղական ցանցի, փյախիզների և չարխերի
նորոգմանը, մաքրել առուները տիղմից և ֆոլերից, վո-
րոնք, սովորաբար տարածված լինելով առուներում,
խանդարում են ջրի հոսանքին և առաջ են բերում ա-
ռուների ճեղքվածք ու ջրի ակամա վատնում:

Խիստ կարևոր է ստուգել առվի ամրոցը ընդացքը,
լցնել ջուր բաց քողներում համար 1930 թ-վին բացած
անցքերը և առուներն այնպիսի վիճակի մեջ դնել, վոր-
պեսզի նրանցով կարելի լինի տանել այն ամրոցը ջու-
րը, վորը պետք է անցնի այնտեղից:

Վտուգման ցանցի վերաբերմամբ հոգ տանելու,
ինչպես և վտուգման մանր կառուցումներ շինելու հա-
մար հարկավոր է չքավոր-միջակ տնտեսություններից
կազմակերպել մեխիզատիվ ընկերություններ, վորոնք
ոգտվելու յեն այդ կառուցումներից: Դա լավագույն
ձևն է ժամանակին շինարարություն կատարելու և վո-
տուգման ցանցը լավ խնամելու համար:

Հատկապես կարևոր է խնայողաբար վերաբերվել
վտուգման ջրին: Հարկավոր է ամեն կերպ պայքար
մղել ջուրը գիշատիչ կերպով ոգտագործելու և առու-
ներին անփութք վերաբերմունք ցույց տալու դեմ: Յու-
րաքանչյուր բամբակացան ինքը չպետք է թույլ տա
այդպիսի վերաբերմունք ջրի նկատմամբ, այլև պետք
է հետևի ու զգուշացնի ուրիշներին՝ ջուրը գիշատիչ
կերպով ծախսելուց:

Հնդ սմին պետք է հիշել, վոր ջրի առատութիւնն ամենեւին եւ չի նպաստում բերքի բարձրացմանը։ Այլ-
լորդ ջրելը, սառեցնելով հողը, դանդաղեցնում է բամ-
բակի աճումը։ Այլևորդ ջրելը, վորը մի քանի որով
արտը դարձնում է ճահիճ, միայն դադարեցնում է
բամբակի աճումը, նպաստում է մոլախոտերի զար-
գացմանը, խտացնում է հողը, իսկ այդ բոլորն իջեց-
նում է բերքը։

Յեւ այս դեպքում նորից յերևան է դալիս շարքա-
ցանի հսկայական նշանակութիւնը։

Շարքացանի դեպքում ջուրը հասում, անցնում է
շարքերի միջով, ծծվում է հողի մեջ, առանց ճահճաց-
նելու նրա մակերևույթը, իսկ ջրելուց հետո—քաղհան
մեքենաները փոփոխացնում են հողը։

Բացի դրանից, շարքացանի դեպքում զգալի չա-
փով ջրի խնայողութիւնն է լինում և, մինչև իսկ ջրի
պակասութեան դեպքում, քաղհանի և փոփոխացնելու
չնորհիվ, բամբակն այնքան եւ չի տուժում յերաշտից։

ՊԱՐԱՐԱՆՈՒ ՀՈՂԸ

Ագրոմիինմումով նախատեսված բոլոր մեր մատ-
նանշած ձեռնարկումները, վորոնք անպայման բարձ-
րացնում են բերքատվութիւնը, խոսում են ճիշտ ցան-
քի և բույսը խնամելու ձևերի մասին։ Սակայն այդ
դեռևս բավական չէ։ Չե վոր դաշտից հավաքելով ու
տանելով բերքը, մենք նրա հետ միասին դուրս ենք
տանում նաև հողի այն մասերը, վորոնք նյութ են
դարձել բույսի-հացահատիկի, բամբակի և այլն գո-
յացման համար։ Ամեն տարի լավ բերք ստանալու հա-

մար հարկավոր է հող տանել հողին վերադարձնելու
այն, ինչ վոր նա տվել է բույսին։ Դրան հարելն յե
հասնել ետղը պարարտացնելու միջոցով։

Ամեն մի գյուղացի գիտե, թե վորքան ոգտավետ է
անասունի աղբը հողին խառնելը, մինչդեռ մեր չըր-
ջանների մեծ մասը անասունի աղբը դործ է անժու-
միայն վորպես վառելանյութ կամ լավագույն դեպքում,
վորպես պարարտանյութ բանջարանոցների համար։

Անասունի աղբը— ամենալավ, ամենից լրիվ և ա-
մենաեղան պարարտանյութն է, վորը կա յուրաքան-
չյուր կոլտնտեսութեան, յուրաքանչյուր անհատ տըն-
տեսութեան տրամադրութեան տակ։ Այդ պատճառով
պետք է ըստ հնարավորութեան խնամքով վերաբեր-
վել անասունի աղբին և այն դուրս հանել դաշտը։ Մին-
չև անգամ «բասմայի» տակի հողն եւ, վորն իր մեջ է
ծծած լինում աղբային հեղուկը, խիստ ոգտավետ պա-
րարտանյութ է դաշտերի համար։

Նմանապես և տնտեսութեան մեջ գոյացած մոխիրը
կարող է և պետք է ծառայի վորպես պարարտանյութ
դաշտերի համար, վորովհետև նա նույնպես իր մեջ
պարունակում է բույսերի համար անհրաժեշտ նյու-
թեր։

Դաշտերի պարարտացման համար հավաքվող մո-
խիրը հարկավոր է կենտրոնացնել մի կույտ կաղմել,
վորը պաշտպանված պետք է լինի անձրևից ու ձյու-
նից, վորովհետև ջուրը դիպչելով մոխրին՝ նրա միջից
տանում է պետքական աղբեր։

Բացի անասունի աղբից և մոխրից, յուրաքանչյուր
տնտեսութեան մեջ ստացվում են բավականաչափ և այլ
թափթիփուկներ, վորոնցով աղտոտվում են մեր գյուղե-

րը: Մինչդեռ, յեթե բոլոր այդ թափթփակները հա-
վաքվեն մի տեղ և այնտեղ մնան այնքան, մինչև վո-
րնիսն,— կտացվի իր վորակով անասունի աղբից
հետ չմնացող պարարտանյութ: Այդպիսի աղբակույ-
տերի տեղերը կոչվում են կոմպոստներ, վորոնց մեջ
կարող են մտնել մոլախոտեր, սպանված և սատկած
անասունների ու թռչունների փորոտիքը և լիշերը,
թռչունի ծերտը, մարդու կղկղանքը, մոխիրը և այլ
թափթփուկներ:

Բամբակի ցանքերի համար,— նկատի առնելով
բամբակի խոշոր նշանակությունը ժողովրդական տն-
տեսության համար և բամբակի արժեքավորությունը,—
ոգտավետ է նաև այնպիսի պարարտանյութերի
գործածությունը, վորոնցից տնտեսության մեջ չկան,
և վորը պետք է զննել դրսից: Այդ պարարտանյութե-
րը,—վորոնք առանձին խառնուրդ են՝ բաղկացած զա-
նազան աղբից քուսպի հետ միասին,— բամբակացան-
ները կարող են ստանալ շրջաբամբակություններից՝
ոերմացուների հետ միասին:

Յերեք-չորս տարի սրանից առաջ բամբակի դաշ-
տերի պարարտացումն այդպիսի խառնուրդով կատար-
վեց վորպես փորձ: Այդ փորձերը ցույց տվեցին այդ-
պիսի պարարտացման ամբողջ ոգտավետությունը:
Վերոհիշյալ խառնուրդով պարարտացված բամբակի
դաշտերի բերքը բարձրացավ 25 տոկոսով, այսինքն
35—45 փութ բամբակի փոխարեն ստացվում է մինչև
55—60 փութ:

1931 թվին, համաձայն կառավարության վորոշ-
ման, Անդրկովկասում այդ խառնուրդով պետք է պա-
րարտացվեն 85.000 հեկտար բամբակի ցանքեր, վորի

չնորհիվ ափեկանալու յե ստացվելիք գումարած բակի
տմբողջ ապրանքային մասնան:

Յուրաքանչյուր բամբակացանի, բամբակագործա-
կան կոլտնտեսության պարտականությունն է— ուշա-
դրությամբ վերաբերվել պարարտացման այդ յեղա-
նակին և ստացած պարարտանյութը բարեխղճորեն
ստանալին ցրել արտում:

Դեպքեր են յեղել, յերբ անգիտակից գյուղացիներ—
բը, կուլակներից դըրված, իրենց ստացած խառնուրդը
տեղ չեն հասցրել և թափել են կամ ճանապարհների
մոտի առունները, կամ ուղղակի կուլտերով ցրել, թա-
փել են դաշտում: Ագրոլիադորները, գիտակից գյու-
ղացիները և կոլտնտեսականները պետք է յերևան հա-
նեն այդպիսի վնասարարներին և նրանց արարքը հա-
սարակական պարտավանքի յենթարկեն:

Բացի կուլակներից և տերտերներից, վորոնք ձըղ-
տում են խանդարել գյուղատնտեսության զարգացմա-
նը, Խորհրդային իշխանության ամրացմանը և չքավոր
գյուղացիության տնտեսության բարելավմանն ու կուլ-
տնտեսությունների զարգացմանը,— մենք ունենք և
ուրիշ թշնամիներ: Այդ թշնամիները միջատներն են,
վորոնք հարձակվում են մեր դաշտերի վրա և վնասում
են ցանքերին ու տունկերին: Այդ վնասատուների դեմ
պետք է անխնա պայքար մղել, վորն ագրոմիխիմիկ
պարտադիր մասն է:

Վնասատուների դեմ մղվող պայքարը հաջողու-
թյուն է ունենում միայն այն դեպքում, յերբ բոլորն են
պայքար մղում: Հակառակ դեպքում վնասատուները
կտարածվեն հարևան դաշտերը և այգիները և կփոշ-
լացնեն բերքը:

Այդ տեսակետից, պետք է ճիշտ կերպով և ժամանակին կատարել գյուղատնտեսների, հողորդանների և աշխատողների խորհուրդները:

Կանգ առնենք նաև մի կետի վրա, վորը խիստ կարևոր է լավ բերք ստանալու համար: Դա — բանվորական ուժի հարցն է, բանվորական ուժը ճիշտ ոգտագործելու, դաշտային անհրաժեշտ աշխատանքները ժամանակին բանվորական ձեռքերով ադահովելու հարցն է:

Անցյալ տարվա փորձը ցույց տվեց, վոր թե հացահատիկային և թե բամբակադործական շրջաններում բերքը վնասվեց բանվորական ձեռքերի պակասությունից վոչ միայն անհատական տնտեսություններում, այլև կոլտնտեսություններում: Հարկ յեղավ գյուղին քաղաքից ոգնության ուղարկել բրիգադներ: Սակայն բերքահավաքի գործի ուղացումն աղքեց, իհարկե, բերքի վրա: Հացահատիկը թափվեց, բամբակը ցրել տրվեց քամուց և գետին ընկնելով կեղտոտվեց ու ընկավ նրա վորակը:

Այս բոլորը պարտադիր են դարձնում ապագայում աշխատանքների ճիշտ բաշխում և բանվորական ուժի դասավորում կատարել, նաև բարձրացնել աշխատանքային դիսցիպլինան հատկապես կոլտնտեսություններում, վորոնք որինակ պետք է ծառայեն շրջապատի անհատ տնտեսությունների համար:

Այնպիսի աշխատանքների համար, ինչպիսին բամբակի քաղհան է, կամ չանաքը, ծխախոտի տերևների հավաքն է, ուղամարդու աշխատանքի հետ զուգընթաց կարելի չե լայն չափով կիրառել թե կանանց աշխատողը և թե անչափահասների աշխատողը: Այդ աշ-

խատանքների համար կոլտնտեսություններում պետք է կազմակերպել հատուկ բրիգադներ:

Ճիշտ կազմակերպելով աշխատանքները և ժամանակին կիրառելով աշատեղ մատանշված՝ ցանքի, ինչպես նաև դաշտերին հող տանելու յեղանակները, մենք հեշտությամբ կարող ենք բարձրացնել բամբակի ցանքերի բերքատվությունը մինչև 8,5 ցենտների յուրաքանչյուր հեկտարից, վորը վորպես նվազագույն թիվ սահմանված է կառավարության վորոշումով:

Կատարված մի շարք դիտողությունները և զանազան շրջաններում ագրոտեխնիկական ձեռնարկումներ կիրառելու արդյունքների հաշվառումը ցույց տվեցին, վոր յուրաքանչյուր ձեռնարկում բերքը բարձրացնում է 10—25 տոկոսով:

Ձեռնարկի ԲՆՈՒՅԹԸ	Բերքատվության բարձրացումը տոկոսներով	
	Հացահատիկ	Բամբակ
Գութանի վաղ հերկ	10	—
Գութանի աշնան հերկ	—	15
Սերմացվի զտում և ախտահ.	15	15
Ցեսակավոր սերմեր	20	15
Շարքացան	10	—
Կուլտիվացիա	—	25
Պարարտացում	—	25

Մատնանշված ձեռնարկումները հացահատիկային կաւտուրաների բերքն ավելացնում են 25—30 փթով, իսկ բամբակինը — 30—40 փթով յուրաքանչյուր հեկտարին, վորն ավելացնում է հացահատիկային կուլ-

տաւրանների յեկամուտն ավելի քան 50 աուբլով հեկ-
տարին, իսկ բամբակինը— 150 աուբլով:

Մասնավորապես, Անդրկովկասի առանձին հանրա-
պետութիւններում, պարզվեց, Վոր չարքացանից,
յերբ մշակվել է չարքերի միջին տարածութիւնը, բամ-
բակի բերքը բարձրացել է ավելի քան կիսով չափ. Ա-
դրբեջանում 5 ցենտների փոխարեն ստացվել է 8, Հա-
յաստանում 6 ցենտների փոխարեն— 9 և Վրաստանում
5-ի փոխարեն 7 ցենտներ:

Այս թվերը ցույց են տալիս ագրոմիխիմումի կիրառ-
ման ամբողջ ոգտավետութիւնը:

ԿՈՆՏՐԱԿՏԱԾԻԱՆ ԿԱԳԱՀՈՎԻ ԱԳՐՈՄԻՆԻՍՏՈՒ- ՄԻ ԿՈՆՍՈՒՈՒՄԸ

Ագրոմիխիմումի մասին խոսելիս պետք է մատնա-
նշել, Վոր խորհրդային իշխանութիւնը չի սահմա-
նափակվում միայն այստեղ մատնանշված հիմնական
ձեռնարկումները պարտադիր կարգով կիրառելով, այլ
ամեն կերպ նաև ողնում է նրանց իրագործմանը:

Նախ և առաջ այդ ձևով է բերվում կոնտրակտա-
ցիայի միջոցով: Կոնտրակտացիայի դեպքում յերկու
պայմանագիր կողմերը (կոլտնտեսութիւն և գյուղա-
տնտեսական կոոպերացիա) հանձն են առնում վորդա-
կի պարտավորութիւններ:

Յեթե կոնտրակտացիոն պայմանագիր օտորադրող
կոլտնտեսութեան, կամ անհատականի (չբաւորի և մի-
ջակի) համար պարտադիր է դառնում վորոշ ձեռնար-
կումների կիրառումը, ապա պետութիւնն էլ, հանձին
գյուղատնտեսական կոոպերացիայի համապատասխան
միութեան (Բամբակմիութիւն, Դաշտագործական

միութիւն), իր կազմից պարտադրովում է այդպիսի
կոլտնտեսութիւններին և անհատականներին հնարա-
վորութիւն ընձեռել այդ ձեռնարկումները կիրառելու
համար, տրամադրելով նրանց անհրաժեշտ մեքենա-
ներ, տեսակավոր սերմեր, վնասատուների դեմ պայ-
քարելու միջոցներ և այլն, նմանապես ողնութեան է
հասնում իր գյուղատնտեսներով:

Գյուղատնտեսը ցույց կտա կոլտնտեսութեանը և
անհատականին, թե ինչպես պետք է ոգտագործել մե-
քենան, ինչպես պետք է կազմակերպել ցանքաշրջանը,
կողնի նրանց բոլոր այն հարցերի լուծման գործում,
վորոնք գյուղացում են տնտեսութիւն վարելը:

Ագրոմիխիմումի կիրառման հաջողութիւնն զգալի
չափով կախված է այդ ողնութիւնից, այդ պատճա-
ռով յուրաքանչյուր բամբակագործ և հացահատիկ ցա-
նող գյուղացի պետք է ձգտի կոնտրակտացիոն պայ-
մանագիր կնքել:

1931 թվի դարնան կամպանիային միջակի և չբա-
ւորի վորչ մի արտ, վորչ մի կոլտնտեսութիւն չպետք է
դուրս մնան կոնտրակտացիայից— այդ կապահովի
նրա համար բերքի այն բարձրացումը, վորին մենք ա-
մեն կերպ ձգտում ենք:

ԸՆՏՐԵՅԵԲ ԱԳՐՈՒՍԱԶՈՐՆԵՐ

Բերքի բարձրացման վերաբերյալ բոլոր անհրա-
ժեշտ ամենապարզ ձեռնարկումներն իրագործելու հա-
մար գյուղերում առավել ակտիվ գյուղացիներից
պետք է ընտրել ագրոլիադորներ, վորոնք գործով իրա-
կանացում են կոնտրոլն՝ առանձին տնտեսութիւննե-
րի և կոլտնտեսութիւնների կողմից ագրոմիխիմումը

միջոց է մասնաձևին հասարակու վերաբերմամբ, այն ազդեցություններ, վորն ընդունվել են կոնտրակտացիոն պայմանագրերով և պարտադիր վորոշումների կարգով: Իսկ վոր գլխավորն են, ազդողագործները պետք է ամեն միջոցով նպաստեն գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման արագացմանը, ողնեն արտադրական կոոպերացմանը և արտադրական կոնտրակտացիայի իրագործմանը:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵՑԵ ԱՐՏԱԴՐԱՆԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ինքնատվության բարձրացման գործում վճռական և առաջնակարգ նշանակություն ունի նաև կոլտնտեսական և բատրակ-չքավորական ակտիվի ինքնազործունեությունն ու կոնտրոլը: Այդ նպատակով պետք է կարգի բերել գյուղատնտեսական արտադրական խորհրդակցությունների, գյուղխորհուրդների սեկցիաների, կանոնաց պատգամավորական ժողովների աշխատանքը:

Արտադրական խորհրդակցությունների, պատգամավորական ժողովների և այլն, նպատակն են— գյուղի կոլտնտեսական, բատրակ-չքավորական և միջակ մասնակցություն լայն չափով ներգրավել գյուղատնտեսություն, սոցիալիստական վերակառուցման գործի մեջ:

Գյուղատնտեսական արտադրական խորհրդակցությունները մշակում և կիրառում են ձեռնարկումների իրենց շրջանի գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման համար, նաև իրենց շրջանի ցանքերի տարածության ընդարձակման, բերքատվության բարձրացման, անասնաբուծության և գյուղատնտեսության

մյուս ճյուղերի զարգացման համար՝ ինչպես խորհրդատնտեսություններում ու կոլտնտեսություններում, նեյնպես և չքավոր և միջակ տնտեսություններում:

Գյուղատնտեսական արտադրական խորհրդակցությունները քննում են՝ գյուղատնտեսության մեջ արժեքավոր բերելավումներ կատարելու համար կոլտնտեսական չքավոր-միջակ տնտեսություններին պարզեցվածություն հարցերը, այն բարելավումների համար, վորոնք բարձրացնում են դաշտերի բերքատվությունը: Այդ խորհրդակցությունները կազմակերպում են սոցիալիստական մրցություն կոլտնտեսությունների և այլ միավորումների միջև, քննում են ցանքի ու բերքահավաքի և այլ կամպանիաների կոնկրետ պլանները:

Արտադրական խորհրդակցությունները վորքան ավելի լայն կերպով են ընդգրկում կոլտնտեսություններին և չքավոր ու միջակ գյուղացուն, այնքան ավելի լրիվ և ավելի հաստատապես են կիրառվում բերքատվության բարձրացման, ամբողջ գյուղատնտեսության զարգացման ձեռնարկումները:

Ինքնին պարզ է, վոր կոլտնտեսականները պետք է լինեն այդպիսի արտադրական խորհրդակցությունների ամենակազմակերպող անդամները:

Կոլտնտեսությունների արտադրական խորհրդակցությունները, վորոնք պետք է գումարվեն կանոնավոր կերպով, քննում են իրենց կոլտնտեսության կոնկրետ պլանները, լսում են կոլտնտեսությունների վարչությունների հաշվետվությունները առաջիկա զարնաշանի համար կատարված նախապատրաստական աշխատանքի մասին և այլն:

Խորհրդակցությունները պետք է մասնակցեն

ՄՈՑԻԱԻՍՏԱԿԱՆ ՄԻՑՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՀԱՐՎԱԾԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԱՐ

արտադրական խորհրդակցություններին և թերությունների քննադատությամբ ու իրենց առաջարկներով ոգնեն կոլտնտեսությանն ավելի լավ հիմքերի վրա դրնելու տնտեսությունը և իրադրժեղու նշված պլանները: Արտադրական խորհրդակցություններում, դարնան աշխատանքների պլանները մշակելիս, դեռ ևս ձմեռը պետք է պարզել, թե ի՞նչ վիճակում է գյուղատնտեսական գործիքների և մեքենաների դործը, պետք է հոգ տանել նորերը ձեռք բերելու մասին և հատուկ ուշադրություն դարձնել ունեցած գյուղատնտեսական ինվենտարի նորոգմանը:

«Պատրաստվիր ձմեռը սայլդ, իսկ ամառը—սահնակդ»,—ասում է ուսուցական առածը: Ձի կարելի դործիքների և մեքենաների նորոգման հարցերը հետաձգել մինչև այն ժամանակը, յերբ արդեն մոտենում է նրանց գործի դնելու ժամը: Այդպիսով ամբողջ պլանը կդատապարտվի կործանման: Ժամանակին նորոգում կատարելը ամենակարևոր դործն է: Եվ կոլտնտեսության վարչությունը և արտադրական խորհրդակցությունները դրան պետք է հետևվեն ամենաուշադիր կերպով: Հակառակ դեպքում կսլատահի այն, վորին անցյալ տարի ակնատես յեղանք մի քանի կոլտնտեսություններում (որինակ Նոր-Բաշազետի շրջանում), յերբ հացահատիկները դաշտում վաճառվում էյին միայն այն քանի պատճառով, վոր սայլերն այն ժամանակ հանձնված էյին նորոգման, կամ թե դեզ դրած խուրձերը փտում էյին անձրեվի տակ միայն այն պատճառով, վոր տրակտորներն ու կալսիչ մեքենաները դեռ ևս նորոգվում էյին:

Նման գեպքեր շատ են նկատվել Անդրկովկասում:

Տնտեսավարության նոր ձևերը մեզնից պահանջում են աշխատանքային վերելքի նոր ձևեր, աշխատանքի արտադրականության անպայման բարձրացում: Աշխատանքի արտադրականության բարձրացման այդպիսի ձևերից են սոցիալիստական մրցությունը և հարվածայնությունը, վորոնք լայն կերպով կիրառվում են ամբողջ Միության մեջ և տալիս են անմիջական արդյունքներ:

Սոցիալիստական մրցությունը և հարվածայնությունը լայն չափով պետք է կիրառվեն՝ ցանքի պլաններն ինչպես կոլտնտեսությունների ու կոլտնտեսականների շրջանում, ցանքի ընկերություններում, նույնպես և անհատական բատրակ-չքավորական ու միջակ տնտեսություններում իրադրժեղիս:

Վորջան լայն ծավալվեն սոցիալիստական մրցությունն ու հարվածայնությունը կոլտնտեսականների շրջանում, այնքան ավելի հաստատապես կհաղթահարի կոլտնտեսությունն իր առջև դրված խնդիրները, այնքան ավելի լավ կկատարի նա իր պլանը:

Բատրակները, չքավորները/և միջակները, կոլտնտեսականների գլխավորությամբ՝ կոմունիստական կոոպերացիայի և խորհուրդների ղեկավարությամբ կձեռնարկեն դարնանացանի կամպանիայի բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները ժամանակին ավարտելու դործին:

**ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԻԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՉԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՄԻ ՊԱՅԳԱՐԵՆԸ ԳԱՐՆԱՆ
ՑԱՆԳԻ ՀԱՄԱՐ, ՆՈՐ ԿՈՆՏՐԱՍՏԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՐ**

Ապահովել 250.000 հեկտար բամբակի ցանքը, ըստանալ 8,5 ցենտներ բամբակ յուրաքանչյուր հեկտար բամբակի դաշտից — ահավասիկ այն հերթական դործնական խնդիրը, վերը դրված է բոլոր կոլտնտեսականների, բոլոր անհատական չքավոր ու միջակ տնտեսատերերի առջև:

Ընթացիկ տարվա գյուղատնտեսական դարնան կամպանիան պետք է նպաստի, վորպեսզի ուժեղանա բտրակ-չքավորական և միջակ տնտեսությունների նոր հարյուր-հազարյակների մասսայական հոսանքը դեպի կոլտնտեսությունները:

Դրա համար բայճեվիկյան դարնան նախապատրաստական շրջանում հարկավոր է վճռական կերպով ուժեղացնել «չփավոր և միջակ գյուղացիության կոռուքի-բատիվ կազմակերպության զարգացումը, սկսած ավանային ընկերություններից և արտադրական ու վաճառահանման հատուկ կոռուքի-բատիվ միավորումներից» (Համկ (բ) Կ 16-րդ համագումարի բանաձևով):

Պետք է հիշել, վոր խորհրդային դաշտերի բերատվության բարձրացման, աշխատանքի արտադրականության բարձրացման հիմնական ուղին — կոլեկտիվացման ուղին է:

Պետք է հիշել, վոր «կուլակը դեռ ևս վերջնականապես չի ջախջախված և նա կատարի դիմադրություն և ցույց տալու կոլեկտիվացման հաղթական սուպերադամանք» և այդ պատճառով դարնան կամպանիայի մարտը ընթացում հարկավոր է «ծավալել ուժեղ հարձակում կուլակի դեմ, նրա շահագործման տեղեկեցների և նրա տնտեսի հետագա սահմանափակման իմաստով՝ չփախուսնալիս ու բտրակների ամեն կերպ կազմակերպելու պայմաններում» (Համկ (բ) Կ 16-րդ համագումարի բանաձևով):

Պետք է հիշել, վոր կուլակցությունը սուպերնց վճռական բեկում կոլեկտիվացման գործում, անշեղորեն իրագործելով յերկրի ինդուստրացման փաղափականությունը, դրանով իսկ ստեղծելով պայմաններ՝ գյուղացիության հետ շաղկապելու արտադրական ձեռքերի զարգացման համար, և ամրացնում է բանվոր դասակարգի ու չփախուքյան դաշինքը միջակի հետ: (Համկ (բ) Կ 16-րդ համագումարի բանաձևով):

«Կուլակցությունը վճռական բեկում սուպերնց կոլեկտիվացման գործում, շնորհիվ նրա, վոր ջախջախեց քե հակահեղափոխական սոցիալիզմին, վորի փաղափականությունը անխուսափելիորեն տանում էր դեպի գյուղատնտեսական հիմնական մասաների հետ մերձեցման խախտում, — և քե այ ուղղորդումներին ու նրանց փաղափականությունը, վորի ձգտումն էր երանաց փաղափականությունը, վորի ձգտումն էր երանաց փաղափականությունը կազմից կիրառվող՝ յերկրի ինդուստրացման փաղափականությունից, հրամարվել խորհունտեսությունների հիմնելուց և կոլտնտեսությունները զարգացնելուց, ինչպես նաև կապիտալիզացիայի յերկրակիվել կուլակի առաջ»: (Համկ (բ) Կ 16-րդ համագումարի բանաձևով):

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0295452

Զինված բայելեվիկյան վճռականութեամբ և պրո-
կետարական ննտուղիագմով, կոմունիստական կուսակ-
ցութեան ղեկավարութեամբ Անդրկովկասի կոլտնտեսու-
թյունները և չքավոր-միջակ մասնանները հաղթական-
որեն կախարտեն 1931 թվի դարնանացանի կամպանիան,
ցանկելով վաչ պակաս քան 250 հազար հեկտար բամբակ,
աղահովելով խորհրդային դաշտերի համար մտքոխնայ
բերքատուութուն:

ԳԻՆԸ 6 ԿՈՊ.

А. Вардапетян

31 повышение урожайности советских полей

